Region Stockholm

Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2019-09-11

RS 2019-0288

Regionstyrelsen

Motion 2019:8 av Helén Schoultz (SD) om förbättrad samverkan mellan kommun och region för individer med psykisk ohälsa i kombination med missbruksproblem

Föredragande regionråd: Anna Starbrink

Ärendebeskrivning

Helén Schoultz (SD) har till regionfullmäktige lämnat en motion i vilken regionstyrelsen föreslås få i uppdrag att uppvakta riksdagens socialutskott med krav på att tillsätta en utredning kring samverkan och ansvarsfördelning mellan regioner och kommuner gällande psykisk ohälsa och missbruksproblem.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

Motion 2019:8 av Helén Schoultz (SD) avslås med hänvisning till vad som sägs i regionrådsberedningens motivering.

Regionrådsberedningens motivering

Samhällets samverkan kring människor som lider av både psykisk ohälsa och missbrukssjukdom, är helt avgörande för vårdens utfall. Gränsdragningarna är svåra och individuella, men det är regionens och de aktuella kommunernas skyldighet att se till att en patientgrupp som sällan kräver sin rätt, ändå får den vård och det stöd den behöver. Det finns dock ingen anledning att tro att den samverkan som är nödvändig, skulle underlättas av statlig reglering. En sådan uppvaktning som motionären efterfrågar, skulle dessutom behöva göras till regeringen som tillsätter utredningar, inte socialutskottet.

Det finns två överenskommelser mellan Region Stockholm och samtliga kommuner i länet som tydligt reglerar åtaganden och samverkan kring den aktuella patientgruppen. Ansvaret för uppföljning av överenskommelserna ligger hos Regionala samrådet för psykiatri och beroendefrågor som har samsjuklighet som en prioriterad fråga. Lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård, som trädde i kraft förra året, tydliggör också ansvarsfördelningen.

Vår bedömning är att de överenskommelser om samverkan som finns är fullt tillräckliga, så länge de efterlevs. Förutsättningarna, och prioriteringarna, att göra detta skiljer sig kraftigt mellan olika kommuner i regionen. Region Stockholm behöver därför intensifiera arbetet med uppföljning och utvärdering, för att göra vad vi kan för att denna patientgrupp inte ramlar mellan stolarna.

Region Stockholm hoppas att Sveriges riksdag antar det förslag till lagändring som ett enigt socialutskott tidigare i år ställt sig bakom - att missbruksvården, i likhet med annan vård, helt ska vara regionens ansvar. Missbruk är den enda diagnos där ansvaret för vården inte helt ligger på regionen utan, av historiska skäl, delas av region och kommun. Viss vård, som rekommenderas av professionen men betalas av kommunen, godkänns därför inte för vissa patienter, medan andra, som bor i en annan kommun, kan få den. Samverkan kring människor som lider av både psykisk ohälsa och missbrukssjukdom kompliceras av kommunernas skilda bedömningar, och en lagändring skulle därför skapa bättre förutsättningar för en god och jämlik vård för patientgruppen.

Beslutsunderlag
Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:8
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 18 juni 2019
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 29 maj 2019

Irene Svenonius

Anna Starbrink

Regionstyrelsen
Regionledningskontoret
Malin Örnjäger

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-08-15

RS 2019-0288

Regionstyrelsen

Motion 2019:8 av Helén Schoultz (SD) om förbättrad samverkan mellan kommun och region för individer med psykisk ohälsa i kombination med missbruksproblem

Ärendebeskrivning

Helén Schoultz (SD) har till regionfullmäktige lämnat en motion i vilken regionstyrelsen föreslås få i uppdrag att uppvakta riksdagens socialutskott med krav på att tillsätta en utredning kring samverkan och ansvarsfördelning mellan regioner och kommuner gällande psykisk ohälsa och missbruksproblem.

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:8
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 18 juni 2019
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 29 maj 2019

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

> Motion 2019:8 av Helén Schoultz (SD) avslås med hänvisning till vad som sägs i regiondirektörens tjänsteutlåtande.

Regionledningskontorets förslag och motivering

Sammanfattning
Motionären föreslår att regionstyrelsen får i uppdrag att uppvakta riksdagens socialutskott med krav på att tillsätta en utredning kring samverkan och ansvarsfördelning mellan regioner och kommuner gällande psykisk ohälsa och missbruksproblem.

Region Stockholm har tillsammans med länets kommuner tecknat två olika överenskommelser om samverkan kring personer med missbruk respektive

psykisk sjukdom/funktionsnedsättning. De båda överenskommelserna innehåller tydliga åtaganden för Region Stockholm och kommunerna och omfattar bland annat strukturer för samverkan, prioriterade målgrupper samt uppföljning genom struktur- och processindikatorer. Riksdagen riktade även den 2 maj i år ett tillkännagivande till regeringen om att se över hur vårdansvaret för personer med psykisk ohälsa och beroendesjukdom kan samlas hos en huvudman enligt socialutskottets betänkande. Regionledningskontoret anser därmed att motionen ska avslås.

Bakgrund
Helén Schoultz (SD) föreslår i en motion att regionstyrelsen får i uppdrag att uppvakta riksdagens socialutskott med krav på att tillsätta en utredning kring samverkan och ansvarsfördelning mellan regioner och kommuner gällande psykisk ohälsa och missbruksproblem. Motionären menar att det finns brister i nuvarande system där olika förutsättningar i olika kommuner leder till en fragmenterad och ojämlik vård för patienterna.

Motionen har remitterats till hälso- och sjukvårdsnämnden.

Överväganden

Hälso- och sjukvårdsnämnden beskriver i sitt yttrande redan gällande samverkansmodeller/-överenskommelser mellan kommun och region för individer med psykisk ohälsa och missbruksproblematik.

Kommunerna i Stockholms län har tillsammans med Region Stockholm ingått en överenskommelse om samverkan kring personer med missbruk/beroende (HSN 2016-0789). Överenskommelsen syftar till att främja jämlik, jämställd och tillgänglig vård, stöd och behandling för personer med missbruk/beroende av alkohol och andra droger. Genom ett effektivt utnyttjande av huvudmännens resurser, gemensam verksamhets- och kunskapsutveckling, är målet med samverkan att minska sjuklighet, för tidig dödlighet samt förebygga suicid hos målgrupperna: personer med missbruk/beroende och samtidig social problematik, personer över 65 år med missbruk/beroende, personer med missbruk av dopningspreparat samt personer med läkemedelsberoende.

Det finns också en överenskommelse för samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning (HSN 1210-1209). Målet med överenskommelsen är att den enskilde får vård och insatser som är samordnade mellan kommunens och Region Stockholms verksamheter. Ingen ska riskera att hamna mellan huvudmännens olika ansvarsområden

och bli utan hjälp. Parterna i överenskommelsen har ett gemensamt ansvar för att ha rutiner och arbetssätt så att vård och insatser harmonierar med varandra. Målgruppen är vuxna personer från 18 år som har en psykisk sjukdom eller funktionsnedsättning och upplever väsentliga svårigheter med att utföra aktiviteter på viktiga livsområden.

De båda överenskommelserna innehåller tydliga åtaganden för Region Stockholm och kommunerna. Åtagandena omfattar bland annat strukturer för samverkan, prioriterade målgrupper samt uppföljning genom struktur- och processindikatorer. Huvudmännens ansvar enligt överenskommelsen är att samverka kring hela processen från identifiering via utredning och diagnosticering till stöd och vård. Det är viktigt att i ett tidigt skede komma överens om vem som gör vad och utse en samverkansansvarig för den enskilde.

Ett av de prioriterade områdena i överenskommelsen om samverkan kring personer med missbruk/beroende är personer med samsjuklighet. Personer med både missbruk och beroende är en heterogen grupp och förekomsten av samtidig psykisk sjukdom och social problematik varierar. För att de som identifierats med samsjuklighet ska få tillgång till utredning och diagnosticering är ofta motivationshöjande insatser en förutsättning. Vidare är utredning och diagnosticering ofta en förutsättning för att kunna erbjuda individanpassade insatser utifrån den enskildes behov.

Regionala samrådet för psykiatri och beroendefrågor är ett samarbetsorgan som har i uppdrag att följa Region Stockholms arbete i enlighet med de båda överenskommelserna. Samrådet leds gemensamt av StorSthlm och Region Stockholm genom hälso- och sjukvårdsförvaltningen. I regionala samrådet ingår chefstjänstemän från Stockholms stads stadsdelsförvaltningar och kommunerna inom Stockholms län, Region Stockholm, privata vårdgivare, kriminalvården, polisen och länsstyrelsen.

Mot bakgrund av ovan gör hälso- och sjukvårdsnämnden bedömningen att det i Region Stockholm finns tydliggjort hur samverkan ska fungera genom de överenskommelser som nämnts ovan. Samtidigt har riksdagen den 2 maj i år riktat ett tillkännagivande, en uppmaning, till regeringen om att se över hur vårdansvaret för personer med psykisk ohälsa och beroendesjukdom kan samlas hos en huvudman enligt socialutskottets betänkande.

I Budget 2019 för Region Stockholm (LS 2017-1455) anges också att hälso- och sjukvårdsnämnden under 2019 ska ta fram en strategi för att bättre kunna förebygga psykisk ohälsa i Stockholmsregionen och inom ramen för

detta arbete ska samverkan med andra aktörer såsom civilsamhället utvecklas. Tillgången till preventiva åtgärder för såväl fysisk som psykisk hälsa ska stärkas genom ett ökat utbud inom e-hälsa och FAR (fysisk aktivitet på recept) liksom integrationsfrämjande åtgärder.

Regionledningskontoret instämmer i hälso- och sjukvårdsnämndens bedömning att det är tydligt hur samverkan mellan region och kommun ska fungera, även om det ibland finns utmaningar och uppstår brister. Utmaningen är att bli bättre på uppföljning av de överenskommelser som samtliga aktörer är överens om att följa. Mot bakgrund av ovan bedömer regionledningskontoret att motionen ska avslås.

Ekonomiska konsekvenser
Motionärens förslag att uppvakta socialutskottet gällande en utredning bedöms inte ha några ekonomiska konsekvenser för nämnden.
Region Stockholm har tillsammans med länets kommuner tecknat två olika överenskommelser om samverkan kring personer med missbruk respektive psykisk sjukdom/funktionsnedsättning. De båda överenskommelserna innehåller tydliga åtaganden för Region Stockholm och kommunerna och omfattar bland annat strukturer för samverkan, prioriterade målgrupper samt uppföljning genom struktur- och processindikatorer. Ingen del i detta arbete föranleder några ytterligare kostnader än vad som redan är inplanerat.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Karin Öhlander
Tf. stabschef

Beslutsexpediering:
Akt
Hälso- och sjukvårdsnämnden
Regiondirektörens stab

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2019-08-15

MOTION
2019-02-12

Ankom
Region Stockholm
2019 -02- 12
Dnr RS 2019-0288

Sverigedemokraterna

2019:8

Motion av Helén Schoultz (SD) om förbättrad samverkan mellan kommun och region för individer med psykisk ohälsa i kombination med missbruksproblem

Under den senaste tiden har det uppmärksammats allvarliga fall inom Region Stockholm och även inom andra regioner/kommuner i landet avseende psykisk ohälsa och missbruksproblem. En individ med en samsjuklighet av psykisk ohälsa i kombination med ett missbruk bollas mellan å ena sidan kommunen med ansvar för missbruksproblematiken å andra sidan psykiatrin med ansvar för den psykiska ohälsan och riskerar därmed att falla mellan stolarna. Samtidigt medför det kommunala ansvaret att behandlingen och eftervården, skiljer sig beroende på var i regionen individen bor.

I avsaknad av att vården tar ett helhetsgrepp och individanpassar behandlingen riskerar patienten en förlängd sjukdomsbild och fördyrade omkostnader både för patienten, närstående och samhället. I ett flertal fall riskerar patienten att avlida till följd av utebliven adekvat behandling.

Nu senast Oskar från Vänersborg som Kalla Fakta uppmärksammade 21/1-19 eller programmet om Sanne från Stockholm som Uppdrag granskning visade 7/11-18. Två exempel som väcker frågan kring samhällets förmåga att hjälpa människor ur missbruk och motverka psykisk ohälsa.

Samverkan ska finnas mellan region och kommun, men det finns uppenbarliga brister. Olika förutsättningar i olika kommuner medför till en fragmenterad vård och i många fall en ojämlik vård. Verksamma läkare menar att detta har pågått i flera år och att de känner sig maktlösa mot systemet. De kan skicka in flera orosanmälningar till kommunen utan att det inrättas åtgärder för att lösa situationen, patienten får inte den vård den behöver.

Det krävs förändring i själva grunden när det kommer till samverkan mellan kommuner och regioner. Sjukvårdslagen säger att målet med hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen, och att offentligt finansierad hälso- och sjukvårdsverksamhet ska vara organiserad så att den främjar kostnadseffektivitet. Det går tyvärr bara att konstatera att så inte är fallet när patienter bollas mellan region och kommun till den grad att patienter upplever att ingen vill ta ansvar för deras situation och att sjukdomsförfarandet förlängs.

Problemet är inte begränsat till Region Stockholm och dess kommuner, tvärtom är det en problematik som är utbredd över hela landet och som därmed kräver en generell översyn.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Sverigedemokraterna:

att ge regionstyrelsen i uppdrag att uppvakta riksdagens socialutskott med krav på att tillsätta en utredning kring samverkan och ansvarsfördelning mellan regioner och kommuner sett till psykisk ohälsa och missbruksproblem.

Helén Schoultz
(SD)

§ 126

Yttrande över motion 2019:8 av Helene Schoultz (SD) om förbättrad samverkan mellan kommun och region för individer med psykisk ohälsa i kombination med missbruksproblem

HSN 2019-0773

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion 2019:8 om förbättrad samverkan mellan kommun och region för individer med psykisk ohälsa i kombination med missbruksproblem. I motionen föreslår Helene Schoultz (SD) att regionstyrelsen ska uppvakta riksdagens socialutskott med krav på att tillsätta en utredning kring samverkan och ansvarsfördelning mellan regioner och kommuner gällande psykisk ohälsa och missbruksproblem.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:8 av Helene Schoultz (SD) om förbättrad samverkan mellan kommun och region för individer med psykisk ohälsa i kombination med missbruksproblem.

Yrkanden

Ordföranden Anna Starbrink (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till regionstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

att omedelbar justera beslutet.

Särskilt uttalande

Helen Schoultz (SD) lämnar ett särskilt uttalande (bilaga).

Expedieras till

Regionstyrelsen
Akten

SÄRSKILT UTTALANDE
2019-06-18

HSN 2019-0773

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Ärende 21

Remiss av motion 2019:8 av Helén Schoultz (SD) om förbättrad samverkan mellan kommun och region för individer med psykisk ohälsa i kombination med missbruksproblem

Riskerna i samband med oklara vårdkedjor av individer med psykisk ohälsa i kombination med olika missbruksproblem måste minimeras. Situationen idag är att Region Stockholm ansvarar för vården beträffande psykisk ohälsa genom den psykiatriska sjukvården i regionen, samtidigt som regionens kommuner har att hantera missbruksproblematiken och dess följdverkningar.

Att ansvaret ligger på olika huvudmän kan, om samverkan och samarbete inte fungerar tillräckligt, innebära kraftigt försämrade förutsättningar att ta till sig vården.

Riksdagens socialutskott ställer sig bakom en lagändring som innebär att beroendevården hamnar hos en huvudman. Om Riksdagen beslutar att genomföra lagändringen innebär det att regionen får ett helhetsansvar för beroendevården. Genom en sådan lagändring underlättas samordningen rörande vården för vårdtagare med psykisk ohälsa i kombination med missbruksproblematik.

Sverigedemokraterna i Region Stockholm ställer sig positiva till en sådan lagändring. Sverigedemokraterna avser att fortsätta bevaka frågan tills dess Riksdagen har beslutat om ett genomförande av lagändringen.

Skulle Riksdagen inte besluta enligt Socialutskottets ställningstagande avser vi återkomma med uppföljande förslag för att försäkra oss om att vården av vårdtagare med psykisk ohälsa i kombination med missbruksproblem får den samordning som vi anser är avgörande för att kunna ge en bra och sammanhållen vård.

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Psykiatri
Andreas Falk

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-05-29

HSN 2019-0773

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över motion 2019:8 av Helene Schoultz (SD) om förbättrad samverkan mellan kommun och region för individer med psykisk ohälsa i kombination med missbruksproblem

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion 2019:8 om förbättrad samverkan mellan kommun och region för individer med psykisk ohälsa i kombination med missbruksproblem. I motionen föreslår Helene Schoultz (SD) att regionstyrelsen ska uppvakta riksdagens socialutskott med krav på att tillsätta en utredning kring samverkan och ansvarsfördelning mellan regioner och kommuner gällande psykisk ohälsa och missbruksproblem.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:8 av Helene Schoultz (SD) om förbättrad samverkan mellan kommun och region för individer med psykisk ohälsa i kombination med missbruksproblem.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i psykiatriberedningen.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till regionstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

att omedelbar justera beslutet.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
Motionären föreslår att regionstyrelsen får i uppdrag att uppvakta riksdagens socialutskott med krav på att tillsätta en utredning kring samverkan och ansvarsfördelning mellan regioner och kommuner sett till psykisk ohälsa. Motionären ser ett behov av en sådan utredning eftersom det finns uppenbara brister i nuvarande system. Det leder till en fragmenterad vård och i många fall till ojämlik vård.

Överväganden
Om den statliga nivån ska uppvaktas för att tillsätta en utredning, så är det inte socialutskottet som tillsätter utredningar, utan regeringen. Så om en uppvaktning ska ske bör det vara hos Socialdepartementet och regeringen.

I Region Stockholm finns en överenskommelse om samverkan kring personer med missbruk/beroende som antagits av kommunerna i Region Stockholm. Det finns också en överenskommelse för samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning.

Överenskommelserna innehåller tydliga åtaganden för Region Stockholm och kommunerna. Åtagande omfattar bland annat strukturer för samverkan, prioriterade målgrupper samt uppföljning genom struktur- och processindikatorer.

I Region Stockholm finns ett samarbetsorgan vid namn regionala samrådet för psykiatri och beroendefrågor. Det regionala samrådet har i uppdrag att följa regionens arbete i enlighet med de båda överenskommelserna. I regionala samrådet ingår chefstjänstemän från Stockholms stadsdelar och kommunerna, Region Stockholm, privata vårdgivare, kriminalvården, polisen och länsstyrelsen. Det regionala samrådet leds gemensamt av Storstockholm och hälso-och sjukvårdsförvaltningen.

Ett av de prioriterade områdena i överenskommelsen om samverkan kring personer med missbruk/beroende är personer med samsjuklighet. Personer med missbruk och beroende är en heterogen grupp med olika svåra tillstånd. Förekomsten av samtidig psykisk sjukdom och social problematik varierar.

För att de som identifierats med samsjuklighet ska få tillgång till utredning och diagnosticering är ofta motivationshöjande insatser en förutsättning.

Och utredning och diagnosticering är ofta en förutsättning för att kunna erbjuda individanpassade insatser utifrån den enskildes behov.

Huvudmännens ansvar enligt överenskommelsen är att samverka kring hela processen från identifiering via utredning och diagnosticering till stöd och vård. Det är viktigt att i ett tidigt skede komma överens om vem som gör vad och utse en samverkansansvarig för den enskilde.

Bedömningen är att de i Region Stockholm finns tydliggjort hur samverkan ska fungera genom de överenskommelser som tecknats och som alla aktörer är överens om att följa. Utmaningen är att bli bättre på uppföljning av att överenskommelserna följs. Mycket av fokus framöver bör därför vara uppföljning av överenskommelserna.

Socialutskottet i Sveriges Riksdag har nyligen ställt sig bakom en lagändring som innebär att ansvaret för beroendevården hamnar på en huvudman. Om lagändringen beslutas i Sveriges Riksdag, så kommer huvudmannaskap ligga enbart på regionen.

Ekonomiska konsekvenser
Förslag till beslut får inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslag till beslut innebär oförändrade konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Förslag till beslut innebär oförändrade konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Förslag till beslut innebär oförändrade miljökonsekvenser.

Administrativa konsekvenser
Förslag till beslut innebär inga negativa administrativa konsekvenser.

Björn Eriksson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Anna Ingmanson
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen